

M A G Y A R K U R I R.

Indült Bécsből, Kedden, Aprilis' 17-dikén, 1827.

Francia Ország.

Mártzius' 30-dikán nevezetes embernek, Laroche foucault-Liancourt-i Herczegnek temetése tartatott Párisban a' Menybemenetel' templomában, melynek alkalmatosságával kedvelten érzékenységet gerjesztő rendtelenségek fordultak elé, mellyeknek leírásával tele vagynak a' Párisi Ujságlevelek 's a' mellyeknek megvisszálására a' Páirkamara Mártzius 31-dikén, minekutánna a' jóvallat-tévőt Choiseul Herczeget, 's a' Pairek között Pasquier, Semonvillét, Praslint, mint Oratorokat meghalgatta volna, a' maga Nagy-Referendáriusát küldötte-ki.

Megtéven a' Nagy-Referendárius a' maga vizsgálódásait, arról való tudósítását Aprilis 2-dikán a' Páirkamara elejibe terjesztette, 's azután néhány tagok beszélték ezen nevezetes ember' temetésének illy kedvelten rendtelenségek által történt megzavartatásáról. A' beszéllők között említetnek Herczeg Doudeauville, Bárá Pasquier, a' Belső Minister, Marqui Lally, Herczeg Praslin, Herczeg Broglie, Gróf Román, a' Hadi Minister, Vice-Gróf Lainé. — Mint hogy azonközben ugyan ezen tárgynak megvisszálására a' Politziai Igazgatószék is kiküldöttséget rendelt, erre nézve az utóbb nevezett Orátor jóvallásából olly határozást tett a' kamara, hogy most tsak megköszönje a' Nagy-Referendáriusnak ezen vizsgálódás béli fáradozását, 's azután elfogja várni, hogy az Országloszék' kül-

döttsége vizsgálódásainak mitsoda resultátuma leszen.

A' Követek' kamarájában buzgó módon felvették a' Laroche foucault familiának ezen temetés' alkalmatosságával okoztatott megbántatását, 's az egész történetet jegyzőkönyvbe írták. Konstánt Benjámín heves beszédet tartván azt jóvallta, hogy a' jegyzőkönyvbe, a' többek között ezen kifejezést is foglalják-bé: Hallatlan bűnhődés! (attentat in oui!). Hanem voksolásra kerülvén a' dolog, nem fogadtatott-el a' jóvallat.

Gróf Laroche foucault Sándor illy előadást küldött minden Párisi Ujságírókhoz kihirdetés végett a' szóban forgó tárgyra nézve: — „

„A' Herczeg Laroche foucault'-Liancourt' gyermekei úgy itálnék, hogy attyok' emlékezetének és önn-magok betsületének tartozzanak azzal, hogy a' közönséget azon történeteknek lefolytáról felvilágosítsák, mellyek az ók' keserüséget a' Mártzius' 30-dikán véghez ment temetési tisztelettel alkalmatosságával a' halotti kísérő seregnek a' halottnak lakhelyétől a' Clichy sorompójáig, hol a' koporsó, hogy a' meghóltnak Liancourtnevű jószágára vitetessék, halotti szekerre tetetett — keservet nagy mértékben nevelte. A' Familia a' maga bosszankodásában attól félvén, hogy valakit megbánthatna, semmi további tekintetekre ki nem bocsátkozik, tsak azt jegyzimég, hogy ő semmit se tudott azon háladatosságí-nyilatkozásokról, mellyeket a'

Chaloni hajdani nevéndektanulók a magok jótévőjök eránt nyilatkoztattak.

„Midőn a Família a halottnak kísérése a házból kiment, akkor látta, hogy a koporsót ifjuság viszi; s a gyászos takaronak négy szegleteit pedig három Párek, u. m: Doudeauville és Uzes Herczegelt, s Marqui Desolles, s a Párisi Frantzia Akadémiának előbbi állandó Titoknokja Renouard fogják. —

„A kíséret legjobb rendtartással folytatott, s a Magdolna templomába megérkezvén, ott az ifjuság az alatt, míg a halotti Lisztelet-tétel folyt, a halotti alkotmány körül állott, s tsendességben és illo ájtatossággal tette a maga religiói adozását. Vége lévén ezen halotti ájtatosságnak; az ifjuság levette a gyászos alkotmányról a koporsót s ahoz készítette magát, hogy azt ismét felvévén a Clichy sorompójáig vigye. A templom grádsán azonközben egy ember állván, de a kit semmi külső jelek nem mutattak politziai tisztnek lenni, olly jelentést tett, hogy néli meghatározott parantsolatja légyen ezen Lisztelet-bizonyításnak meggátlására s megszollította a jelenlévő katonaságot, hogy a koporsót tésesse fel a halotti szélörre. Ezen parantsolat az ifjakat haragra indította, és ők a parantsolatnak nem engedelmeskedtek. A boldogult Herczegnek Familiája látvára felpezsdülést, annak letsendesítésén iparkodott, de semmi foganatja nem lett iparkodásának. Az ifjak nem akarták kiadni kezeikből a koporsót, melyből köztök és a katonák közt, lik a koporsót el akarták venni, veszekedés támodott, — s a koporsó a földre esett. —

„Az ifjuság engedni kéntelenítettvén a fegyveres erőnek könnyek-hullatásával eltározott a betses teréhtől (tehertől), de tsakugyan kísérte azt a nevezett sorompóig, hol a katonaság is eltározott attól; az ifjuság pedig karikába állván, Báró Dupin gyökeres beszédet tartott, a mely tele volt

érzéssel és igassággal, melly után a koporsó más szekerre tétettetvén Liancourt felé útnak indított, s az alább írták tovább elkísérték. —

„Aláírtak: — „Herczeg Estissac; Laroche Foucault Sándor, Gaétán, Olivier, Friederick, Julius Grófo; Herczeg Aldobrandini és Gróf Montault.

A Csillag, addig is míg ezen tárgyra nézve a közönség a Tisztvi vizsgáladások után további felvilágosodást vehetne, illy megjegyzéseket botsátott közre: —

„Igaz az, hogy a koporsót a templomig emberek vitték, melly, a Familiák kívánságára a Tisztikarok által megvan engedtetve, ha a halottnak lakása a templomtól nagyon messze nintsen, mivel hogy itt olly szokás van, hogy a holtaknak rokonai a koporsót még akkor is kísérik, mikor az a háztól szekeren vitetődik-el. Hanem már a templomtól a temető helyig szükségesképpen halotti szekeren kell annak, a fennálló rendelkezések szerént, vitettetni. Ha tehát a kívántatott, hogy a H. Liancourt temetségi pompája ne így történjen, e-képpen a közönséges rendelkezésktől eltározás kívántatott, s ennek megtörténni a Tisztikarok előengedelme nélkül a halott familiájának kívánságára, nem lehetett. Ennek folette az is igaz, hogy a Tiszt-hatóság (Behörde) jónak és szükségesnek találta volt azt, hogy a Liancourt familiával előre értekezék, és a Politziai tiszt a Sektrestyében megegyezett vala a Familiával, hogy a koporsó a templomtól halotti szekeren vitetessék-el, azért, hogy esső lévén, a kíséző sereg és a kiküldöttség ne kéntelenítették a sorompóig gyalog menni. Ezen tekintetekkel megegyezőleg valának a rendelkezések megtétetve. A kíséző sereg hirtött a templomból, s a koporsó a halotti szekerre feltétetett. Ezen pillantatban történt, hogy egy ifjaktól álló csoport a

koporsóra rohanván, kivette azt a' vivők' kezéből. A' Biztos fogamat nélkül beszélt, fogamat nélkül parantsólta, hogy tegyék ismét szekérre a' koporsót; nem halgattak a' beszédjére.

Az ifjakat hátra tartoztatni akarták a' templom' rostélyainál, de ennek se lett fogamatja, a' rostélyok megnyitattak, 's az ifjú sereg a' koporsót az utzára kihurtzolta, oly módon, hogy azzal, a' szekértől a' keserves familiától, 's az egész kíséző seregtől egészen elváltak. Egy illy erőszakos tselekedet 's a' Tisztikarok' parantsolatjának illy vakmerő ellentállást, nem lehet megsejteni; azonnal oly eszközök is vétetődtek elé, mellyek által a' koporsó a' halotti szekérbe vissza helyheztesződött, 's ezen tselekedet az, mellyet a' Liberálisok 's az ő leveleik, a' *tentative* in our, nevezettel hirdettek-ké.

Nagy Britannia.

Az Orvosok már előre kinyilatkoztatták vala, hogy ha Lord Liverpool a' guttaütésből annyira felgyógyulna is, hogy még egy darabig életben maradhatna, az ő elme-tehetségei mindazáltal mind végig nagyon elgyengülve fognának maradni. Rájdalom! ezen jövendölés alaposan is így mutatja magát, mint hogy ámbár a' nemes Lordnak testi ereje naponként nevelkedik, lelki tehetségei mindazáltal majd éppen azon elgyengülésben vagynak még ma is, melyben nyavalyájának kezdődésekor voltak.

Egy Londoni Ujságlevél e' képpen szoll: — „Ha a' közönséges híreknek lehetünk, úgy találjuk lenni a' dolgot, hogy *Canning* úrnak fő Ministerré-létele nem fog több ellenvetésre találni, tsak azt nem fogja talám megnyerni, hogy bizonyos hivatalokra ő nevezhessen tisztviselőket, a' melly jus eddig mindenkor öszszetsatoltatva volt az Első-Ministerséggel. Kiváltképpen azon iparkodnak igen nagyon némel-

lyek, hogy ő a' papi hivatalokra nézve való Pátronátust el ne nyerhesse.

Weymouth vidékén egy égő halom nyilatkoztatta ki magát, melynek körében már három esztendeje, hogy valami perzelési gőz éreztetett; hanem 3 hónapok óta tíz helyeken kezdett kijőni belőle a' gőz, melynek kék vagy bűdös kő szaga van, 's a' melly akkor szokott leginkább éreztetni, mikor a' tenger' kiáradásának ideje bekövetkezik. A' meleg oly nagy ezen halom körül, hogy tüzet lehetne általa gerjesztetni, 's a' földbe beásván az emberek, három nyomnyira hóltszén területre találtak, 's már ezen mélységben oly nagy volt a' meleg, hogy két minutumoknál tovább ott nem maradhattak. Úgy látszik, hogy mélyebben valósággal ég a' bűdösköves szén, melly miatt már félnek is az emberek ott közel járni.

Itt következik most azon beszéd, mellyt az alsó házban az eránt tartott *Tierney*, hogy ő meg nem egyezhet abba, hogy az Országglószéknek a' kívánt summák meg rendeltessenek addig, míg a' Ministerek tellyes számmra nem pótoltnak: „

„Két indító okom van, így szollott, kívánságomra; egyik a' dolognak tulajdon természete, másik a' rendkívülvaló állapot, a' melybe országunk helyheztesztette van. A' summa, mellyet a' Ministerek mostán, mint az Udvar' költségéhez kívántató pótlást, úgy kívánnak ('s a' melly 200,000 font Sterlinget (2 millió forintot) teszen, oly költség, mellyet mi tsak elő bizodalomképpen rendelhetünk meg. De mihent bizodalomrol van a' szó, azonnal azt kérhetjük, hogy kibe helyheztesztetjük mi a' mi bizodalomunkat. Nékom ezen szavak által semmi illetlen ítéletem nintsen a' Ministerekre nézve, midőn eddig volt Minis-

)(*

teriumnak megmaradott részéről szölk: hanem azt nyilván ki kell mondanom, hogy minelőtte új summa pénzadásban megegyezek, előbb esmérnem kell azon személyeket, a' kik felelni tartoznak a' pénznek illendő czélra lejendő fordittalásáért.

„Nevezetesen megneveltek 20 esztendő alatt a' mi külső Követségeinkre tétendő költségeink. Igaz az egyéb eránt, hogy egy nagy Ūrnak mint Királyunk képviselőjének tartatására, milyen p. o. a' mi Párisi követünk is, elkerülhetetlenül nagy summa kívántatik nem tsak az ő küldetéseivel közvetlenül összekötötte lévő költségek miatt, hanem kíváltképpen azért is, hogy ezen summát öt vagy hat ezer Anglusok költik, kik a' most közönségessé lett Európai szokás szerént oda által utoznak. (Ezen szavak lenevettettek, és halljuk! kiáltás támodott).

„En és barátaim nem oda czélunk ezen dolognak felhozása által, hogy Ministeriumunknak valami bizontalankodást okozzunk; sőt inkább mind ez ideig legnagyobb elővigyázással voltunk az eránt, hogy munkálódásainak valami akadályt ne tegyünk: de már ezen tekintetben is elérünk egy bizonyos pontot. Ezen Parlamentumi házon kívül nagy töprönködés uralkodik, és ettől további nyilatkozatások kívántatnak és várattatnak. Mi még eddig semmi kívánságoknak ellent nem állottunk, mellyeket a' Ministerek hozzánk intéztek; most is tsak annyiban akarunk ellent állani, mennyiben az ő kívánságok úgy intéztetik hozzánk, mintha a' Ministerium tellyes számmal volna.

„De valósággal eljött az ideje, hogy az elevenségnek valamely jelét mutassuk. A' Ministerium' feje kilépett hivatalából; és valóban nevetséges lenne erről valamely érzékenységgel beszélni. Ezen házban senki sintsen, a' ki Lord Liverpool eránt finumabb érzékenységgel viseltetne, mint

én, úgy, hogy, ha tsak mi-távolról is lehetségesnek látnám, hogy az ő szolgálatba való visszalépése még lehetséges: még most se szollanék egy szót is. De ehez nintsen már semmi reménség. Ő még vissza adatatható familiájának és barátainak, de nem többé a' Ministerségnek; következésképpen senki se vetheti szememre, ha azt mondom, hogy ő Politikai tekintetben meghalt. Hiszem azt, hogy, ha őtet megkérdehetnők és ő nekünk felelhetne, így fogna felelni: „Eljött az ideje, hogy levegyem lezeimet a' Politikai tárgyakról, és remélem, hogy ezen tekintetben tovább nem fogtok réám várokozni.“ —

„Által látom, hogy bizonyos időig illetlenség volna a' felől kérdezősködnünk, mitsoda alkatása leszen Ministeriumunknak, a' melynek alkatására, közönséges környűállások között bizonyos időhaladás kívántatna: de nem olyanok most a' mi Fináncziái környűállásaink; azt kérdem én, hogy késedelmezhetünk-e mi tsak egy pillantatig is, Administrázióknak rendbeszedésével? Nem hiszem, hogy Kintstárunk' Cancelláriusa maga is tagadná, hogy Fináncziánk nagyon rossz lábokon áll. Béveteleink kevesednek. Kereskedésünk az országnak egy végétől a' másikig halgatásban van. Minden kereskedőink vagy Bánkósaink kéntelenek megvallani, hogy kereskedési foglalatosságainknak illy megdugulása nállunk eddig hallatlan volt. Mánufakturáinkban a' munkásokat legmélyebb inségek között látjuk epedni. Alig keresnek munkájit által annyit, hogy éhelhalásra ne jussanak (halljuk! halljuk!). Vessük a' mezei munkára szemeinket, már ezen házban felszollalnak a' földtulajdonosok a' magok panaszaikkal, kiknek szükségesképpen hitelt kell adnunk. —

„A' szükség nagy és közönséges. Azok közt, kik kérelmekkel ezenházat ostromolják, a' földtulajdonosok azt kérikt, hogy ne töröljük-el az idegen gabonának behozását

tilalmazó törvényeket, a' Fábrikások pedig azt, hogy engedjük-meg az idegen gabonának béhozását, hogy szálljon alább az arra, hogy élhessenek a' Fabrikákban dolgozó munkások: hanem azon kérelemben mindnyájok megegyeznek, hogy találjunk eszközöket segítségükre.

„Fordittsuk figyelmünket a' külső dolgokra; nyilván való az, hogy fontos dolgoknak kell fennforogni, különben nem kü'dettek volna Angliából fegyveres sergek Portugalliába. Ebbe' ezen ház is megegyezett 's én is megegyeztem, mint hogyan nagy bizodalommal vagyok azon Minister eránt, ki a' külső dolgokat kormányozza. De ki teheti ezen házat bizonyossá a'-felől, hogy a' tisztelt úr megmarad a' maga helyén? És ha ő (Canning úr) ezen helyen meg nem maradna, ki kezeskedhetne ezen esetben Országunknak azért, hogy az idegen Hatalmasságok, kik most Anglia eránt bizodalommal viseltetnek, továbbá is azzal fognak viseltetni, ha ezen Ministert a' maga helyén nem látják?

„Igaz, hogy a' Korona bírja azon elsőégi just, hogy Ministériumot nevezzen; de, mint a' dolgok most állanak, kibe helyhezteszheti másba a' haza és ezen ház a' maga bizodalmat ezen Uran kívül? Senki se tudja, hogy holnap vagy holnap után mi fog történni. Tekintsünk Irlandiára. De nem akarok most a' dolgokra egyenként kibotsátkozni. Azt még egyszer megemlítem, hogy jól tudom, hogy a' Ministerium-nevezés a' Korona' elsőégi jussa: de éppen ilyen jól tudom azt is, hogy, ha a' Ministerium-nevezés nagyon terhes munka, éppen illy nagy ezen háznak az a' kívánsága, hogy mennél hamarább megtudhassa, kik legyenek azon személyek, a' kik ennekutánna a' kormány mellett fognak ülni. Ha Királyi jus a' Ministérium-nevezés, ezen háznak is jussa van más felől megkivánni ő Felségétől, hogy a' közön-

séges dolgok' folytatását, és a' pénz-kívánást szüntesse-meg, míg azt a' kegyelmet nem mutatja, hogy nekünk tellyes Ministeriumot adjon. Mi ugyan még eddig semmi pénzadásnak ellene nem szegeztük magunkat, most se terjed azon kérelemtől tovább kívánságunk, tsak hogy adjon Ministériumot ő Felsége; akár ezt akár amazt, hogy lehessünk bátorságosok az adandó pénznek a' célra leendő fordítása eránt. Ezen példabeszéd: „Az eszközöket vizsgáljátok, nem a' személyeket“ — szépen hangzó mondás, de nintsen semmi értelme. Ha ő Felsége nekünk Ministeriumot ad, azután ezen háznak leszen jussa kimondani, hogy helybe hagyja-e a' kinevezést vagy nem. Ha volt valaha olly idő, melyben munkás és iparkodó adminisztrációra volt szükségünk; most ugyan van. Olly adminisztrációra van szükségünk, melly a' külső Hatalmasságoktól betsültessék, 's a' melly ezen háznak és a' nemzetnek bizodalmat és hajlandóságát bírja.“

Ezen beszédre Minister Canning úr nagy nyájassággal és helybehagyással felelt.

B r a s i l i a.

A' Csilagban illy tudósítás jött-ki Rió-de-Janerióból Febr. 3-dik napjáról: — „

„A' Császár azolta, hogy Rió-Grandéból viszsza érkezett Jan. 24-dikén először jelent-meg a' közönség előtt, melynek alkalmatosságával kinyilatkozta, hogy minden felkelhető reguláris sergeivel együtt ismét viszsza menni szándékszik a' déli tartományokra, és a' belső szolgálatot tsak a' néptatonaságra fogja bizni. Hanem megváltoztatta akaratját, mellyet az okozott, hogy az Anglus Követ Gordon úr Sz. Katalinból Jan. 29-dikén Rióba megérkezvén, ugyan oda a' következelt napon Bue-

nos-Ayresből is megérkeztek két Biztosok, kikre a' van bízva tellyes meghatalmazatással, hogy a' Buenos-Ayres és Brasilia között el kezdődött békességes alkudozásokat hajtsák végre."

B é c s.

Hétstől nem messze az ügy nevezett Marchfelden helyezettett Breitensee nevű faluban Mártzius' 18-dikára virradó éjjel tűz támodván, öt házak hamuvá lettek, az egyik háznépnek szörnyű borzasztó szerentsétlenségével, azért, hogy a' más négyek aszszekuráltatva lévén, azok kártérítést kaptak a' Kártérítő kassából, de az ötödik nem; és így mindenétől megfosztatván, ezen szerentsétlenségéhez még az a' szörnyítő eset is hozzá járult, hogy a' tulajdonosnak két fiai is különös történet miatt oda égtek, kik közzül egyik 14, a' másik 5 esztendősként voltak. Ezen gyermekek a' löistálóban hálván, még mélyen aludtak, mikor már a' fedel és padlás lángba borúlva voltak: s az idősebb azonban felébredvén felkapta s a' hóna alá vette az ötsit, hogy velle együtt a' pajtából kiszaladjon: hanem a' megijedett lovak úgy elfoglalták volt az ajtó felé való menetelt, hogy a' fiuk nyilást nem kaphattak a' kimenetelre. Az idősebb fiú tehát letette a' gyermekeket, s maga a' lovak hátán-által kimászott a' pajtából. De alig haladhatott 10 lépésre, ott a' láng földre verte, s ámbár kikapták onnét, de úgy össze égett, hogy semmi reménség nem volt életben maradhatásához. A' kis fíjut pedig, mint holt szemet úgy találták-meg a' pajtában.

A' pénzfolyamat Aprilis' 14-dikén: közép árr;

A' Státus' 5 p. Centes Obligázióji 90

Az 1820-béli sorsosok, 157 1/4
 Az 1821-béli hasonlók, 121 5/8
 Béts városa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligázióji, 45 1/2 forint. kelték, mind Cben.
 A' Bankó Aktziák kelték 1078 forinton.
 Conv. Pénzben.

Magyar Ország.

Császár és Király Ó Felsege méltóztatott T. Kolbay Mátyás Urat Törvény és Philosophia Doktorát, a' Pesti Univerzitasnál lévő Törvényes Kar' tagját a' Kassai K. Akademiánál Statistika és Bányászati Jus' Professorává — T. Henfner János Urat a' Zágrábi K. Akademiánál Politzia' Professorává — és T. Szabó Pál Urat a' Győri Kir. Akademiánál Magános Jus' Professorává, kegyelmesen kinevezni.

A' boldogult Kluch Nyitrai volt Püspök emlékezetére — Nyitrából:

A' Magyar Cath. Anyaszentegyház' egén az első nagyságú Csillagok között számos esztendőtkig fénylett Kluch József, a' ki nagy méltóságú familiából való származásával nem ditsekedhetvén nagy tettek által emelkedett méltó nagyságra; — 1765 dikben lépett a' Papi életbe, midőn nagy emlékezetű Barkóczy Ferencz Ersek halála után Bányai László, mint Káptalan Vicariussa, kormányozta az Esztergomi Ersekséget. Még akkor a' nagy lelkű Erseknek nagy példái lebegtek ezen Nemes Fő Káptalan felett, melly magát boldogult Fő pásztorához utóbb is méltónak mutatni meg nem szünt, és a' nevendék

Papságba is olly lelket tudott önteni, mind házi, mind nyilvánvaló példái által, hogy azokból jeles magyar Papoktámadtak. Illy lelkesedés ébresztette korán Kluch Jósefet, a' kit már 17 esztendőskorában, szép elme-tehetségeire nézve, Bányai Vicarius megkülönböztetett, és a' Sz. Istvánról neveztetett Szeminariumba rendelt, hol mind a' Philosophiát, mind a' Theológiát, igen dítséretes előmenetellel végezvén, amaból mesteri diszszel felékesítetett. Tudománybeli előmenetelei által magára nagy figyelmet vonván, 1771-dikben áldozó Papnak felszenteltetett, és mindjárt azon esztendőben, mihent Theologiai tanulását elvégezte, Tudománybeli Elöljáróvá tétetett a' fő Seminariumba. Ezen hivatalt olly megkülönböztetéssel viselte, hogy 1775-dikban a' Jesuiták eltöröltetése után, a' Nagy-Szombati Universitásnál, az Erköltsi Philosophiának Tanítójává nevezetnék, hol már előbb Barkóczy Érsek a' Theologiai Tanító székeket, a' Jesuitáktól elvévén, azokat az Érsekségbeli Egyházi Férfiakra bizta, s választásának olly szerentsés foganatját látta, mellyből ő meggyőződött, hogy az említett Szerzetesek, a' Papi Ifjuság tanítására éppen nem szükségesek. Kluch az Erköltsi Tudományok tanítása mellett, az Universitás Tempломában, egyszer'smind Magyar Exhortátor hivatalt viselt, melly neki annál nagyobb ditsőségére szolgált, mivel ő, a' ki 1748-dikban Znio Várallyán, Thúrócz Vármegeyi Mező Városban születvén, hihetőkép-pen a' Magyar nyelvet az Anyja tejével nem szopta, hanem azt, az alsóbb Iskolákat különbbféle helyeken tanulván iparkodása által tette tulajdonává. A' Tanítói széket, a' Fő Szemináriumnak Vice Rectorává nevezetvén, mindjárt 1774-dikban elhagyta. De ezen Al-Kormányozó hivatalt is nem sokára elhagyni kéntelenítetett, mert tudományának híre, Gróf Battyányi Jósefnek az új Érseknek tudtára esvén, 1777-

ben a' Vicarialis hivatal Titoknokává tétetett, és mindjárt következő esztendőben a' Sz. Széknek Jegyzőjévé.

De ezek tsak kezdetei valának nagyobb pályájának; mert 1779-dikben az Egyházi férfiak tulajdon hivatalára, a' Lelki Pász-torságra lépett, midőn Nagy Ölvedi Plébánüssá, azon Egyházi kerület' Esperestévé, és Consistoriumi Assessorrá tétetett. Itt minő lelki buzgósággal, szorgalmatossággal, és böltséggel tett legyen eleget Pásztori kötelességének, azon következők mutatja, hogy már 1786-dikban Kánonok-ságra emeltetvén, egyszer'smind az új Presbiteriumnak Igazgatójává rëndeltetett. Ezen hivatalban a' Lelki Pász-torságra készült ifjú Papokat, hivatalaiknak buzgó tellyesítésére serkentő oktatással, és bölts útmutatással vezette. Ez által olly jeles érdemeket tett, hogy 1806-ban Esztergomi Vicariussá választatott, és Károly Ámbrus Kir. Fő Herczeg, Esztergomi Érsek által ezen hivatalában megerössítettett. Itt mind-egyre tündöklőbbé lévén érdemei, ő Felségétől Ferencz Apostoli Királyunktól Pozsonyi Püspök nevezettel megtsiztetetett. Igy közelített a' valóságos Fő Pász-torsághoz, mellyre 1808-dikban Ferencz Ó Cs. Kir. Felsége által kinevezetvén, mint Nyitrai Megyés Püspök, méltóságában VII. Pius Pápa által megerössítettett, és Károly Ámbrus Fő Herczeg által Pozsonyban felszenteltetvén, még azon esztendőben December 6-dikán Püspöki székébe fényesen béiktatott, — 1813-dikban pedig ő Felsége által belső Titkos Tanácsosi ranggal felékesítetett.

Püspökségében nyílt meg előtte azon pálya, mellyen minden lépéseit Apostoli buzgósággal, és jótévőséggel petséltette; ugyan is nem tsak az egész Püspökségét előbb szemesen megjárta, és látogatását adakozásaival elfelejtethetlenné tette, hanem utóbb Egyházi vizsgálásával is, különös jó rendbe szedte, s a' mennyiben

lehetett segedelmekkel is gyámolította. Nevezetesen 1814-ben a' szegényebb Plébániák' Lelki Pásztorait, és Oskola Mestereit, öt ezer aranyból álló tőke-pénzzel boldogította, úgy, hogy hat Plébánusok fejéenként 200 forint ezüst pénzt, a' Mesterek pedig 25 frtot húzhatnak. Ezen kívül pedig még azon esztendőben a' szegényebb Plébánusok, és Oskola Mesterek számára 30 ezer frtot V. Cz. rendelt. Igen dicséretes emlékezettel volt a' Besztercze-Bányai Káptalan, és az ő szülő földi Znio Várallyai Plébánia eránt, mert ezeknek számára, ismét 30 ezer frtot papírosban fundált. A' Lévai Gymnasiumban, a' Humanitas Oskolának felállítására 2 ezer, Trencsénben a' Polgári Leánykák intézetére 6 ezer frtot 1816. adott. Hét Nemes Leánykáknak, a' Nyitrai Püspökségből valóknak, a' Nagy Szombati Apáczáknál való neveltetésekre 1819-ben 7 ezer darab aranyat rendelt. Nem Külömben a' Nyitrai Franciskánusok, úgy a' Nyitrai és Trencsényi Piaristák, valamint a' Pesti Anglus Apácák számára külön külön 1823-ban két két ezer frtot ajándékozott. Altaljában hogy mind egyenként ne említsük, 1813-diktől fogva, 1826-dikig kegyes intézetekre, Plébánia házok, és Templomok megújítására, a' Seminariumok, és a' tanuló ifúság számára 60058 frtot adott, úgy hogy az ő fundációjí öszveséggel 400,362 forintokra mennek Váltó Czedulában: minden köteleztetés nélkül való adakozásai pedig, az imént emített jó czélokra, feá mennek 322,504 forintokra Váltóban. De a' ki élteben illy kegyes, illy adakozó volt, és nem hiú pompára, nem Rokonainak gazdagítására, hanem jóléví intézetekre, és czélokra, fordította az Egyházi jöredelmeket, — noha méltóságához képest mindenkor illendő Udvart, és Asz-

talt tartott, mégis bölts takarékoszággal annyit tudott megkémélni, hogy Testamentoma, és Codicillusa által, még nevezetes summákról tehetett rendelést, mint p. o. 12 szegény tanulókra 22500 frtot Conv. pénzben; a' most épülő Esztergomi Fő Templomra azon kívül, a' mit már élteben adott, ismét 4500 frtot Conv. pénzben hagyott. Polgári szegény Atyák Leányainak kiházásítására, kik mindazáltal tsak Nyitra, Trencsén, és Zolna Városbeliek légyenek, 9000 frtot rendelt Con. pénzben. A' Siket Némák Váczi Intézetének 2500 frtot C. p. 's a' t Öszveségesen ezen mások javára élt Fő Papnak hagyományai Váltó Czedulában számlálatván tesznek 182,875 frtot. A' mi pedig ezen hagyományain fellül megmaradna, azt négy részre osztatni kívánta, úgymint: a' Nyitrai Püspökség szegényebb Templomának részére, a' tanuló gyermekeknek adandó ajándékokáikra; a' Nyitrai, Trencsényi, és Zolnai szegényebb tanulóknak számára, és végre, a' Nyitrai Megyében lévő szegények számára, kiknek különösen már 3000 frtot V. Czedulában rendelt. Illy jeles tettekkel tündöklött annak élete, a' ki külömben Fő Pásztori hivatalát igaz Apostoli buzgósággal, a' Papsághoz Atyáskodó józággal, Jobbágyaihoz szelid leereszkedéssel, mindenekhez egyenes szívüséggel, és igazság szeretettel, 's holtig fáradhatatlan Fő Pásztori gondoskodással viselte, úgy hogy még beteges állapotjában sem szünnék meg tulajdon rendelései által elintézni, 's igazgatni a' róca bizatott Krisztus nyáját. Ezeket tekintve, méltán. kérdezhetjük: vallyon nem nagy-e az illyen férfiú, ki bár szegény Atyáktól született, de életét illy nagy tettekkel ditsította?! — Meghalt Motsonoki jószágán Dec. 31-dikén 1826. Eltemettetett Nyitra Jan. 9-dikén 1827.